

JURIDISKA FAKULTETEN

vid Lunds universitet

Elias Stål

Sveriges första synnerligen försvårade omständighet – strider den mot legalitetsprincipen?

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet

15 högskolepoäng

Handledare: Sandra Ahrén

Termin: VT23

Summary

In the last decade Sweden has seen a steady increase in the usage of firearms and explosives to settle disputes between local street gangs. These groups predominantly operate in socio-economically disadvantaged areas where members often gradually drift into a criminal lifestyle. They have a loose structure and the relations between members are often based on friendship and a common upbringing which makes it harder for law enforcement to map out the groups.

To take a clear stance against what they consider to be a major societal issue, the government proposes legal provisions for harsher penalties. Crimes perpetrated with firearms or explosives as well as crimes with a connection to disputes where firearms or explosives are used would under the new provisions carry a harsher sentence. The harsher sentence could, with the new provisions, even transcend the normal penalty scale for the crime. The purpose of this essay has been to discern whether these provisions are predictable enough such that they align with the principle of legality.

If the provisions in proposition 2022/23:53 were to be implemented, they would affect a far wider audience than simply the street gangs. The necessary prerequisites are vaguely formulated and do not limit the provisions to only apply to the gang disputes which means that the provisions can be applied to everything from conflicts between neighbours to fights between sports hooligans. The suggested provisions have come under heavy criticism from several consultation bodies. Alternative solutions where the government, in some form, defines what constitutes a criminal network would have made the provisions more accurate and predictable.

The suggested provisions do not meet the requirements we put on legislation in accordance with the principle of legality.

Sammanfattning

Antalet tillfällen där skjutvapen och sprängämnen används i gängkriminella konflikter har successivt ökat under föregående decennium och utvecklingen visar få tecken på att vända. Den största ökningen står de lokala kriminella nätverken för. Dessa nätverk är aktiva i socioekonomiskt utsatta områden där medlemmarna ofta gradvis glider in i kriminalitet. Nätverken har lösa strukturer och relationerna är ofta baserade på vänskap och gemensam uppväxt, vilket försvårar kartläggningen för rättsväsendet.

För att tydligt markera mot vad man anser vara ett stort samhällsproblem föreslår regeringen straffskärpningsbestämmelser. Brott där skjutvapen eller sprängämnen används och brott som har en koppling till konflikter där skjutvapen eller sprängämnen används ska enligt förslaget tillmätas ett högre straffvärde. Det ska även vara möjligt att i sådana fall döma till ett hårdare straff än vad straffskalan för brottet normalt tillåter. Syftet med denna uppsats har varit att undersöka huruvida förslagen är, ur den enskilda individens perspektiv, förutsebara nog för att vara godtagbara med hänsyn till legalitetsprincipen.

Om lagförslagen i proposition 2022/23:53 genomförs kommer de att slå betydligt bredare än mot endast de kriminella nätverk som man enligt förarbetena har för avsikt att angripa. Rekvisiten är mycket vaga och avgränsar inte bestämmelsernas tillämpningsområde till gängkriminella uppgörelser vilket leder till att bestämmelserna kan tillämpas på allt från grannfejder till bråk mellan fotbollshuliganer. Förslagen har fått utbredd kritik när utredningen skickades på remiss. Alternativa lösningar där regeringen i någon form inför en definition av vad som konstituerar ett kriminellt nätverk hade gjort förslagen mer träffsäkra och förutsebara.

De föreslagna bestämmelserna når inte upp till de krav på förutsebarhet som vi enligt legalitetsprincipen ställer på lagstiftningen.

Förkortningslista

Prop.	Proposition
BrB	Brottsbalk (1962:700)
Brå	Brottsförebyggande rådet
SOU	Statens offentliga utredningar

Innehåll

1	INLEDNING	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte och frågeställningar	1
1.3	Metod och material.....	2
1.4	Avgränsningar	3
1.5	Disposition.....	3
2	SKJUTVAPENVÅLDET	4
2.1	Skjutvapenvåldets utveckling.....	4
2.2	Orsakerna till skjutvapenvåldet	5
3	FÖRESLAGEN OCH BEFINTLIG REGLERING	8
3.1	Föreslagen lagtext.....	8
3.1.1	29 kap. 2a § BrB.....	8
3.1.2	26 kap. 3a § BrB.....	8
3.2	Befintlig reglering.....	9
3.2.1	Försvårande omständigheter.....	9
3.2.2	Döma utöver straffskalorna	9
3.3	Legalitetsprincipen	10
3.4	Regeringens motivering	10
3.4.1	Våldsamma uppgörelser	10
3.4.2	Bakgrund i eller ägnat att framkalla konflikt.....	11
3.4.3	Möjlighet att överskrida straffskala.....	12
4	REMISSINSTANSERNAS KRITIK	14
4.1	Befintliga bestämmelser.....	14
4.2	Oprecisa rekvisit	14
4.3	Definition av kriminella nätverk	15
4.4	Övrigt.....	15
5	DISKUSSION	17
5.1	Behov av ny straffskärpningsregel	17
5.2	Förutsebarhet	17

5.3	Alternativa lösningar	20
5.4	Överskrida straffskalorna.....	21
6	SLUTSATS	23
6.1	Frågeställning 1	23
6.2	Frågeställning 2.....	23
6.3	Avslutande kommentarer	24
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	25

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I slutet av januari 2023 lämnade regeringen och Sverigedemokraterna en proposition till riksdagen. Propositionen innehåller en rad lagförslag som syftar till att motverka gängkriminaliteten och kommer som ett resultat av den så kallade Gängbrottsutredningen. Lagförslagen innehåller ändringar i rättegångsbalken (1942:740) och brottsbalken (1962:700) samt specialstraffrättsliga ändringar i exempelvis narkotikastrafflagen (1968:64) och terroristbrottslagen (2022:666) och innebär ett flertal försök till att på (ur ett svenskt perspektiv) nya sätt angripa gängbrottsligheten i Sverige.¹ Denna uppsats finner sitt syfte i att utreda dessa nya tillvägagångssätt för att stoppa gängkriminaliteten.

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna uppsats syftar till att analysera ett par av propositionens förslag genom att undersöka vilka problem man i rättstillämpningen kan tänkas stöta på, om förslagen brister i rättssäkerhet för att konsekvenserna inte blir förutsebara för den enskilde och i viss mån även ge förslag på hur problemet alternativt hade kunnat angripas.

För att uppfylla uppsatsens syfte kommer följande frågeställningar att besvaras:

1. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv, är konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna 26 kap. 3a § och 29 kap. 2a § BrB för den enskilde tillräckligt förutsebara?
2. Hade man kunnat åstadkomma önskat resultat med andra medel?

---

¹ Prop. 2022/23:53 s. 6–22.

1.3 Metod och material

För att besvara frågeställningarna i denna uppsats används den rättsdogmatiska metoden. Den rättsdogmatiska metoden syftar till att utreda vad som är gällande rätt, exempelvis genom att hitta en lösning på ett rättsligt problem genom tillämpning av en viss bestämmelse. För att identifiera vad som är gällande rätt utgår man ifrån rättskällor så som lagstiftning, förarbeten och praxis.² I förevarande fall undersöks ett lagförslag och således ingen gällande rätt. Jan Kleineman har emellertid i doktrin uttryckt uppfattningen att man inom ramen för den rättsdogmatiska metoden kan bedriva kritisk forskning, där man inte endast beskriver gällande rätt utan identifierar brister och föreslår ändringar.³ Även Nils Jareborg har tidigare skrivit att det är fullt legitimt för rättsdogmatiker att försöka nå ideala lösningar. Han menar att det är ett grundläggande syfte för all vetenskaplig verksamhet och att det därför är rimligt att man som rättsdogmatiker vidgar perspektivet så att det innefattar mer än endast gällande rätt.⁴

Materialet som används i uppsatsen är främst förarbeten, statistik och föregående forskning relaterat till ämnet. Till förarbeten hör exempelvis propositionen som uppsatsen utgår ifrån, Gångbrottsutredningen och remissvar. Propositionen innehåller en bakgrund till problemet som förslagen syftar till att åtgärda, själva förslagen i sig samt kanske det viktigaste för analysen, regeringens och Sverigedemokraternas resonemang bakom förslagen. Remissinstanserna ger ett kritiskt perspektiv på förslaget och används som en utgångspunkt för analysen. Statistik och föregående forskning ger en bild av grundproblematiken med gängkriminalitet vilket krävs för att överhuvudtaget kunna analysera förslagen kritiskt och se potentiella alternativa lösningar.

---

² Juridisk metodlära s. 21.

³ Juridisk metodlära s. 40.

⁴ Jareborg, SvJT, s. 4.

1.4 Avgränsningar

Denna uppsats kommer inte att behandla annan påverkan på rättssystemet som förslagen kan tänkas få än de rent juridiska frågorna. Exempelvis exkluderas frågor om att rättegångstider och därmed rättegångskostnader möjligen skulle öka eller att längre handläggningstider sätter högre press på rättsväsendet.

1.5 Disposition

I kapitel 2 ges en bakgrund till det grundläggande samhällsproblem som propositionen syftar till att angripa, det vill säga gängkriminalitet, och inom ramen för denna uppsats rör det sig specifikt om det dödliga skjutvapenvåldet. Här redovisas statistik och rapporter från Brottsförebyggande rådet och även utländska studier som ger en bild av problemets utveckling från och med 1990-talet och kortfattade förklaringsmodeller av samma utveckling. En förståelse för problemet är av stor vikt för att utreda vilka potentiella juridiska lösningar problemet har och sedan analysera dem kritiskt.

I kapitel 3 redovisas regeringens två förslag på lagändringar som behandlas i uppsatsen och regeringens motiveringar till dessa. Även befintlig lagstiftning och legalitetsprincipen presenteras här.

I kapitel 4 presenteras ett urval av remissinstansernas inställningar till de föreslagna lagändringarna. De remissinstanser som presenteras är främst sådana som behandlar rättsliga frågor.

I kapitel 5 finns uppsatsens analytiska del, där regeringens motiveringar ställs mot remisskritiken och egna reflektioner utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv.

I kapitel 6 besvaras frågeställningarna och därefter ges avslutande kommentarer.

2 Skjutvapenvåldet

2.1 Skjutvapenvåldets utveckling

Brå har sedan 2002 fört statistik över konstaterade fall av dödligt våld, det vill säga fullbordade mord, dråp, och vållande till annans död. Mellan åren 2002 och 2014 passerade antalet konstaterade fall av dödligt våld 100 vid endast två tillfällen, 2004 (102) och 2007 (111). 2012 var siffran som lägst med 68 döda. Sedan 2015 har antalet döda emellertid aldrig understigit 100 fall. Siffran har fluktuerat mellan 106 och 124. År 2011 började Brå att dela upp statistiken baserat på brottsoffrets kön, varvid ett mönster kunde urskiljas. Antalet fall med dödligt våld med kvinnor som brottsoffer följer ett jämnare mönster och korrelerar inte med den totala våldsökningen utan har haft en svagt nedåtgående kurva sedan 2015 med undantag för 2018.⁵ Av det dödliga våldet i övrigt har andelen fall som rör konflikter i den kriminella miljön ökat från 12% mellan åren 2004 och 2007 till 27% mellan 2014 och 2017, vilket står för den största delen av ökningen av det dödliga våldet.⁶

Fallen av dödligt våld med skjutvapen har ökat successivt från 2013 (25) till 2022 (63) medan motsvarande inte kan sägas för fall av dödligt våld utan skjutvapen där antalet fluktuerat mellan 53 (2022) och 79 (2015). Där finns det dock inte någon tydlig trend i endera riktningen. I fall av dödligt våld med skjutvapen har andelen av brottsoffer som varit av manligt kön under tidsperioden angiven ovan som lägst varit 85%. Under 2022 var siffran 98%.⁷ Av de sju polisregionerna är skjutvapenvåldet med dödlig utgång i stor utsträckning koncentrerat till de tre storstadsregionerna, det vill säga Stockholm, Göteborg och Malmö, vilka 2022 stod för 79% av fallen.⁸ Karaktären av det dödliga skjutvapenvåldet har förändrats i den bemärkelsen att andelen kopplat till kriminella konflikter kraftigt ökat, från att utgöra 18% av fallen av dödligt skjutvapenvåld mellan år 1990 och 1995 till att mellan 2008 och 2013 utgöra 48% av fallen. Även om antalet fall av dödligt skjutvapenvåld kopplat till

---

⁵ Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2022 s. 11.

⁶ Brå, 2020:4, s. 12.

⁷ Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2022 s. 15.

⁸ Brå, Konstaterade fall av dödligt våld 2022 s. 18.

kriminella konflikter ökat kraftigt i absoluta tal under denna tidsperiod bör det erinras att den relativa ökningen blivit så stor även på grund av att samtliga andra kategorier, så som dödligt skjutvapenvåld kopplat till familje- och partnervåld har minskat under tidsperioden.⁹ Jämfört med andra jämförbara västeuropeiska länder toppar Sverige listan över dödligt skjutvapenvåld, räknat per 100 000 invånare, för män i åldrarna 15 till 29.¹⁰

Skjutvapenvåld har givetvis inte alltid dödlig utgång, och för att få en heltäckande bild behöver man således se till utvecklingskurvan för skjutvapenvåld i sin helhet. Även skjutvapenvåld som inte resulterar i dödsfall har ökat från mitten av 1990-talet till mitten av 2010-talet. För män i åldrarna 15 till 29 har risken att falla offer för icke-dödligt skjutvapenvåld ökat successivt från 0.8 till 3.7 fall per år och 100 000 invånare vilket innebär nästintill en femdubbling. I princip motsvarande procentuella ökning finner vi för det dödliga skjutvapenvåldet under samma tidsperiod.¹¹

Det har observerats att risken för skjutvapenvåld kraftigt ökar i nära anslutning både geografiskt och tidsmässigt till tidigare skjutningar i Sveriges tre storstadsområden, Stockholm, Göteborg och Malmö, ett så kallat ”near-repeat-mönster”. I Stockholm och Malmö identifierades exempelvis ett starkt mönster inom 100 meter och 2 veckor från platsen och tiden för den ursprungliga skjutningen, då risken ökade mer än fyrfaldigt.¹² Något kausalt samband har inte påvisats och slutsatser om orsaker till dessa mönster bör göras med stor försiktighet även om man i liknande studier i USA har pekat på hämnd som en trolig orsak till denna typ av mönster vid skjutningar.¹³

2.2 Orsakerna till skjutvapenvåldet

Enligt Gängbrottsutredningen är det de lokala kriminella nätverken från de utsatta områdena som främst orsakar ökningen i det dödliga skjutvapenvåldet.

---

⁹ Brå 2015:24.

¹⁰ Sturup m.fl. 2019 s. 372.

¹¹ Sturup m.fl. 2019 s. 369–370.

¹² Sturup m.fl. 2018 s. 12-13.

¹³ Ratcliffe och Rengert 2008 s. 74.

De lokala kriminella nätverken benämns även som förorts- och stadsdelsbaserade grupper, eftersom grupperingarna tillkommit som en följd av gemensam uppväxt eller att medlemmarna bor nära varandra, allra främst i utsatta områden. Vad som också är utmärkande för dessa grupperingar är att de sällan aktivt rekryterar medlemmar, utan att personer snarare gradvis glider in i kriminalitet, ofta genom relationer som tagit form utanför kriminella miljöer. Av den anledningen betraktar sig medlemmarna inte alltid som gängmedlemmar utan snarare som vänner, gentemot vilka man känner en stark lojalitet. Gränsdragningen mellan olika nätverk blir naturligt svårare eftersom vänskapsgrupper sällan är exklusiva och avgränsade. Vidare har dessa grupperingar sällan strukturerade beslutsvägar med tydliga hierarkier och regler utan är mer lösa i strukturen.¹⁴

Vad som anses vara ett utsatt område avgörs av Polismyndigheten. Polisregionerna nominerar geografiskt avgränsade områden som de anser potentiellt kan vara utsatta. Den nationella operativa ledningsgruppen identifierar sedan vilka av dessa områden som är utsatta, särskilt utsatta eller inte är att betrakta som utsatta. I Sverige finns det totalt 23 särskilt utsatta områden och 32 utsatta områden. Utöver dessa bedöms sex utsatta områden ligga i riskzonen för att bli särskilt utsatta områden. Karaktäristiskt för utsatta områden är låg socioekonomisk status och kriminell inverkan på lokalsamhället, något som i förlängningen resulterar i minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen.¹⁵

Near-repeat-mönstren som nämns ovan har visat sig vara ännu starkare vid platser för öppen droghandel, särskilt i dessa utsatta områden. Risken för en andra skjutning på samma plats inom ett kort tidsspänn är åtminstone dubbelt så hög om den ursprungliga skjutningen skedde på en plats för öppen droghandel i ett utsatt område än om den ursprungliga skjutningen skedde någon annanstans. Mönstret synes vara starkt kopplat till just området utsatthet, och inte endast till platser för öppen droghandel. Exempelvis eftersom Täby kommun, som inte har låg socioekonomisk status, inte hade några skjutningar trots

---

¹⁴ SOU 2021:68 s. 54–62.

¹⁵ Polismyndigheten 2017 s. 7–10.

fler platser för öppen droghandel än Botkyrka kommun, som har en lägre socioekonomisk status och betydligt fler skjutningar.¹⁶

---

¹⁶ Gerell m.fl. 2021 s. 11–18.

3 Föreslagen och befintlig reglering

3.1 Föreslagen lagtext

3.1.1 29 kap. 2a § BrB

Som synnerligen försvårande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet ska det, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, beaktas om brottet inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person och

1. innefattat användning av skjutvapen eller sprängämne eller annat liknande ämne och begåtts på allmän plats eller en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats, eller
2. haft bakgrund i eller varit ägnat att framkalla en konflikt mellan grupper av personer i vilken skjutvapen eller sprängämne eller annat liknande ämne används.

3.1.2 26 kap. 3a § BrB

Om någon omständighet som avses i 29 kap. 2 a § beaktas vid bedömningen av straffvärdet, får för brottet dömas till fängelse på viss tid som överstiger det högsta straff som annars kan följa på brottet eller, om det är fråga om flera brott, det högsta straff som med tillämpning av 2 § kan följa på brotten. Straffet får dock inte överstiga arton år. Det får inte heller överstiga det högsta straffet som kan följa på brottet med mer än

1. ett år, om det högsta straffet enligt straffskalan för brottet är kortare än fängelse i fyra år,
2. två år, om det högsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i fyra år eller mer men kortare än fängelse i åtta år,

3. fyra år, om det högsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i åtta år eller mer.

3.2 Befintlig reglering

3.2.1 Försvårande omständigheter

Som ovan visat är förslaget ett införande av en ny försvårande omständighet. Efter att gärningsmannen befunnits skyldig till brott så ska straffmätning ske, varvid domstolen avgör hur högt straffvärdet är. Försvårande omständigheter är sådana omständigheter som vid straffmätningen anses förhöja straffvärdet. Exempel på sådana är om gärningsmannen visat stor hänsynslöshet, utnyttjat någons skyddslösa ställning eller om brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form. Den sistnämnda omständigheten är relevant för uppsatsens ämne då dess syfte i viss mån överensstämmer med lagförslaget.

Dessa försvårande omständigheter regleras i 29 kap. 2 § brottsbalken och i punkt 6 stadgas straffskärpningsbestämmelsen om brott som utövats i organiserad form. Sådan organiserad form som åsyftas i bestämmelsen torde kunna tillämpas på de lokala kriminella nätverk som förevarande lagförslag åsyftar till att bekämpa. För att befintlig reglering ska tillämpas krävs att åklagaren styrker att brottsligheten skett inom sådan struktur.¹⁷ I praxis har bestämmelsen dock ännu inte brukats i någon större utsträckning i mål gällande de lokala kriminella nätverken.

3.2.2 Döma utöver straffskalorna

26 kap. 3 § brottsbalken tillåter i dagsläget domstolar att döma utöver det högsta straffet i straffskalan för brottet i de fall gärningsmannen tidigare dömts till fängelse i lägst två år. Vidare krävs att det i straffskalan för återfallsbrottet finns fängelse i sex år. Återfallsbrottet måste således vara av allvarligt slag, exempelvis mord, grov misshandel eller grov våldtäkt. Även när

---

¹⁷ Bäcklund m.fl. Brottsbalken (19 maj 2023, version 21, JUNO), kommentaren till 29 kap. 2 §.

det rör sig om flerfaldig brottslighet som prövas vid samma tillfälle har domstolen möjlighet att döma utöver straffskalorna.

3.3 Legalitetsprincipen

En grundläggande princip för all kriminalisering som återfinns i både Regeringsformen och Europakonventionen är legalitetsprincipen. Legalitetsprincipen är en rättssäkerhetsgaranti i den bemärkelse att den ställer krav på att det genom lagstiftningen tydligt framgår för den enskilde när den kan bli föremål för straffrättsliga ingripanden. Principen kan sägas stå på fyra pelare: föreskriftskravet, retroaktivitetsförbudet, analogiförbudet och obestämdhetsförbudet. Den sistnämnda pelaren blir ofta den mest problematiska och är även den aktuella för denna uppsats. Obestämdhetsförbudet innebär ett krav på begriplighet och precision vid utformningen av en bestämmelse för att tydliggöra vad exakt det är som är kriminaliserat. Om en bestämmelse strider mot obestämdhetsförbudet så brister den i förutsebarhet. Det blir alltså svårt för den enskilde individen att förutspå de rättsliga konsekvenserna av ett visst handlande. Sådan brist på förutsebarhet berövar alltså individen på dennes möjlighet att välja att inte begå brott och är inte godtagbar i ett demokratiskt samhälle.¹⁸

3.4 Regeringens motivering

3.4.1 Våldsamma uppgörelser

Regeringen pekar på att våldsutvecklingen visar att förövarna går mot en mer hänsynslös inställning gentemot brottsoffret och en mer likgiltig inställning till riskerna som skjutvapenvåld och sprängningar medför för tredje man. Vidare betonar regeringen att uppgörelser mellan kriminella grupperingar ofta resulterar i långdragna våldsspiraler präglade av en stark benägenhet att hämnas.¹⁹

---

¹⁸ Kriminalrättens grunder s. 45–52.

¹⁹ Prop. 2022/23:53 s. 67.

Att de kriminella grupperingarna sällan har en tydlig organisatorisk struktur utgör enligt regeringen problem vid tillämpningen av befintlig lagstiftning. Straffskärpningsregeln 29 kap. 2 § p. 6 brottsbalken innebär förvisso att brott som utgjort ett led i organiserad brottslighet redan beaktas vid straffmätningen. Bestämmelsen är enligt regeringen emellertid inte lämpad för att hantera de kriminella nätverk med lägre grad av organisation. Vidare menar regeringen att konflikter av aktuellt slag utgör en sådan samhällsfara att de inte endast bör anses vara en *försvårande* omständighet utan en *synnerligen försvårande* omständighet.²⁰

Gällande vad begreppet skjutvapen ska omfatta anser regeringen att begreppet ska motsvara bestämmelsen 1 kap. 2 § vapenlagen (1996:67). Alltså ska skjutvapen förstås som vapen med vilka kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdningar, kolsyreladdningar, komprimerad luft eller andra liknande utskjutningsmedel. När det kommer till begreppet sprängningar så ska användning av sådant som innehåller sprängämnen, exempelvis handgranater, omfattas. Därutöver ska sådant som i strikt mening inte utgör sprängämnen men som ändå brukar avses med begreppet sprängningar omfattas av bestämmelsen. Regeringen hänvisar till 4 § p. 3 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och menar att åtminstone ämnen, blandningar och föremål som tillverkas i avsikt att framkalla en verkan genom en explosion eller en pyroteknisk effekt skall omfattas av begreppet sprängningar. Enligt förslaget krävs det ett faktiskt bruk av skjutvapen eller sprängämnen, det vill säga avlossning, explosion eller åtminstone ett försök till något av dem. Det faktiska bruket ska begås på allmän plats eller där människor brukar samlas. I det hänseendet föreslås bestämmelsen ha samma betydelse som 9 kap. 1a § p. 1 vapenlagen.²¹

3.4.2 Bakgrund i eller ägnat att framkalla konflikt

Att brottet har bakgrund i konflikt ska enligt regeringen innebära att det ställs ett krav på att det inom ramen för konflikten redan begåtts åtminstone en skjutning eller sprängning. Det krävs emellertid inte att efterföljande gärning

---

²⁰ Prop. 2022/23:53 s. 67–68.

²¹ Prop. 2022/23:53 s. 69–70.

sker i ett visst syfte, exempelvis hämnd. Inte heller finns det någon bestämd tidsram inom vilken efterföljande gärning måste begås för att den ska anses ha en koppling till den ursprungliga skjutningen eller sprängningen.²²

När det gäller rekvisitet ägnat att framkalla konflikt så ställs det inte något krav på att det tidigare begåtts en skjutning eller sprängning. Rekvisitet är även utformat så att det inte krävs att gärningsmannen har som syfte att framkalla en konflikt. I stället räcker det med att gärningen ur ett objektivet perspektiv typiskt är sådant att det framkallar konflikter där skjutvapen och sprängämnen används. Det kan exempelvis röra sig om att brottsoffret tillhör ett kriminellt nätverk med tillgång till skjutvapen och sprängämnen.²³ Aspekter hos gärningsmannen som kan beaktas när man ska avgöra huruvida brottet varit ägnat åt eller haft bakgrund i en konflikt är exempelvis tidigare brottslighet, kriminella kopplingar och tillgång till skjutvapen och sprängämnen.²⁴

Begreppet konflikt ska enligt regeringen inte begränsas till konflikter som rör specifika ämnen så som de kriminella nätverkens inkomstkällor. Varje konflikt, även rent personliga sådana, ska omfattas. Konflikterna behöver inte heller ha en viss intensitet eller varaktighet. På varje sida av konflikten krävs att det finns en grupp. En grupp är två personer eller fler, utöver det ställs inga krav.²⁵

3.4.3 Möjlighet att överskrida straffskala

Om en sådan synnerligen försvårande omständighet som avses i 29 kap. 2a § föreligger så anser regeringen att det är motiverat att ge domstolarna möjlighet att döma utöver straffskalan för det aktuella brottet. Detta för att bestämmelsen ska få genomslagskraft även vid brott som redan ligger i det övre skiktet av straffskalan. Bestämmelsen ska kunna tillämpas även vid återfall i brottslighet och flerfaldig brottslighet. Av den anledningen har man formulerat bestämmelsen så att domstolarna får möjlighet att döma till ett högre straff

---

²² Prop. 2022/23:53 s. 70–71.

²³ Prop. 2022/23:53 s. 71.

²⁴ Prop. 2022/23:53 s. 72.

²⁵ Prop. 2022/23:53 s. 71.

än *det högsta straff som annars kan följa på brottet*, där det som åsyftas med *högsta straffet* alltså är straffskalans tak ökat med eventuell straffskärpning på grund av återfall i brottslighet eller flerfaldig brottslighet.²⁶

---

²⁶ Prop. 2022/23:53 s. 75–77.

4 Remissinstansernas kritik

4.1 Befintliga bestämmelser

Ett flertal remissinstanser, däribland Juridiska fakulteten vid Lunds universitet och Hovrätten över Västra Sverige, påpekar att det saknas analys av hur dagens bestämmelser tillämpas av domstolarna. Underrätternas straffmätning för de brott som kommer att träffas av den föreslagna straffskärpningsbestämmelsen 29 kap. 2a §, det vill säga exempelvis mord, dråp och misshandel, har inte undersökts. Remissinstanserna menar att det då blir problematiskt att avgöra huruvida en straffskärpning är motiverad eftersom man inte vet om de försvårande omständigheterna redan beaktas i straffmätningen genom andra bestämmelser i dagsläget.²⁷

4.2 Oprecisa rekvisit

Bland andra Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, Hovrätten över Västra Sverige och Hovrätten över Skåne och Blekinge pekar på att det finns problem med den föreslagna bestämmelsen 29 kap. 2a § p. 2–3 i den bemärkelsen att rekvisiten är oprecisa och svårtillämpade.²⁸ Hovrätten över Västra Sverige ställer frågan hur stark kopplingen ska vara till en konflikt för att bestämmelsen ska kunna tillämpas och hur mycket en polismans erfarenhet ska väga när det kommer till rekvisitet ”ägnat åt att framkalla en sådan konflikt”.²⁹ Hovrätten över Skåne och Blekinge pekar rekvisitet ”grupper av personer” och menar att det knappast är begränsat till konflikter inom den kriminella miljön. Exempelvis skulle det kunna tillämpas på grannfejder, och hovrätten anser att regelns ordalydelse inte ger utrymme för rättstillämparen att underlåta straffskärpning när omständigheterna *ska* anses vara synnerligen försvårande. De påpekar även att det är otydligt inom vilka tidsramar något bör anses ha bakgrund i den aktuella konflikten.³⁰

---

²⁷ Remissvar från Juridiska fakulteten vid Lunds universitet och Hovrätten över Västra Sverige s. 2 resp. 3.

²⁸ Remissvar från Juridiska fakulteten vid Lunds universitet s. 2.

²⁹ Remissvar från Hovrätten över Västra Sverige s. 3.

³⁰ Remissvar från Hovrätten över Skåne och Blekinge s. 4.

4.3 Definition av kriminella nätverk

Att den föreslagna regeln riskerar att få ett bredare tillämpningsområde än endast brott som begåtts inom ramarna för kriminella nätverk trots att det är just brott inom ramarna för uppgörelser mellan kriminella nätverk som förslaget tar sikte på kritiserar av Advokatsamfundet.³¹ Även Hovrätten över Skåne och Blekinge pekar på avsaknaden av en definition av vad som konstituerar ett kriminellt nätverk som problematiskt i den bemärkelsen att förslaget kan tänkas slå alltför brett.³² Lunds tingsrätt menar emellertid att förslaget riskerar få ett mycket begränsat tillämpningsområde på grund av att den tystnadskultur som råder i kriminella kretsar i kombination med avsaknaden av en definition av kriminella nätverk.³³

4.4 Övrigt

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet menar utöver ovan nämnd kritik att det är problematiskt om fokus förflyttas från förövarens ansvar till brottsoffrets beteende när bevisning läggs fram om brottsoffrets tidigare brottslighet för att utreda huruvida det aktuella brottet har en koppling till en konflikt där skjutvapen eller sprängämnen brukas. De påpekar att det endast är relevant huruvida förövaren eller andra har uppfattat brottsoffrets eventuella kopplingar till kriminella nätverk.³⁴

JO menar att det finns en risk att 29:e kapitlets systematik riskerar att förändras på så sätt att de omständigheter som ska ses som försvårande relativt sett bedöms vara mindre allvarliga när man inför omständigheter som ska ses som synnerligen försvårande.³⁵

Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att gängkriminaliteten kan beivras med större precision om man inför generella regler i 29:e kapitlet som dessu-

---

³¹ Remissvar från Sveriges advokatsamfund s. 1.

³² Remissvar från Hovrätten över Skåne och Blekinge s. 1.

³³ Remissvar från Lunds tingsrätt s. 3.

³⁴ Remissvar från Juridiska fakulteten vid Lunds universitet s. 2.

³⁵ Remissvar från JO s. 3.

tom kan träffa de brott som försörjer de kriminella nätverken, så som utnyttjande av välfärdssystemen. Hovrätten menar även att bruka skjutvapen eller sprängämne på allmän plats redan betraktas som straffvärdehöjande och att problemet består i att skjutningar ofta går ouppklarade.³⁶

---

³⁶ Remissvar från Hovrätten över Skåne och Blekinge s. 1–4.

5 Diskussion

5.1 Behov av ny straffskärpningsregel

Med tanke på utvecklingen av skjutvapenvåldet i Sverige under senare år framstår det som motiverat att specifikt angripa den typen av våld. Utöver det faktum att antalet skjutningar ökar, både i absoluta och relativa tal, så ger presenterad forskning stöd för påståendet att skjutvapenvåld leder till våldspiraler. Något kausalt samband eller vattentäta förklaringsmodeller kan inte påstås ha visats, men stark korrelation nog för att visa på tydliga near-repeat-mönster i de stora svenska städerna.

Huruvida svaret på problemet med skjutvapenvåld är möjlighet att utdöma längre fängelsestraff kan diskuteras. Enligt Hovrätten över Skåne och Blekinge består problemet med skjutningar i att för få av dem klaras upp, inte att de som döms får för lindriga straff. Vidare säger hovrätten att de beteenden som träffas av 29 kap. 2a § p. 1 redan ses som straffvärdehöjande. Förevarande förslag kommer, precis som hovrätten är inne på, inte att förändra andelen uppklarade brott. Det framstår emellertid som att det finns en legitim poäng med att markera allvaret i problemet med skjutvapenvåldet.

5.2 Förutsebarhet

Regeringen har i propositionen angett att när det kommer till uttrycket *sprängämnen* i bestämmelsen 29 kap. 2a § ska det inte begränsas till handgranater och dylikt utan bör i vart fall även omfatta explosiva varor enligt 4 § lagen om brandfarliga och explosiva varor.³⁷ Skrivningen *i vart fall* ger intrycket att det ska vara möjligt för domstolen att inkludera även andra, mindre kraftiga explosiva eller brandfarliga varor, i bestämmelsen. Vilken typ av varor det skulle röra sig om tydliggörs inte. Även om explosiva varor enligt 4 § lagen om brandfarliga och explosiva varor utgör ”golvet” för vad som åsyftas med sprängämnen i bestämmelsen så ger det upphov till ett ytterst brett tillämpningsområde. Fyrverkeripjäser och andra pyrotekniska artiklar utgör

---

³⁷ Prop. 2022/23:53 s. 69.

nämligen explosiva varor i 4 §:s mening.³⁸ Det krävs alltså inte bruk av några olagliga artiklar för att regeln ska kunna tillämpas. Grupper av idrottssupportrar använder sig ofta av bengaliska eldar. Om sådana kastas emot rivalsupportrar torde det uppfylla rekvisitet. Vidare ställer rekvisitet *grupp* som tidigare nämnts inte några ytterligare krav än att det rör sig om två personer och rekvisitet *konflikt* omfattar i princip samtliga motsättningar, även motstående uppfattningar om idrottsklubbar. Vid aggressiv användning av bengaliska eldar hade efterföljande våldshandlingar supportergrupperna emellan kunnat resultera i kraftiga straffskärpningar för de involverade med tillämpning av den nya bestämmelsen.

När det gäller rekvisitet *ägnat att framkalla en konflikt*, så säger regeringen att det exempelvis kan röra sig om när någon ur grupp A angriper någon ur grupp B, där grupp B har en historik av skjutningar och sprängningar. Regeringen uttrycker emellertid att ett sådant angrepp inte krävs, utan att det räcker med att grupp B:s medlemmar har tillgång till skjutvapen eller sprängämnen.³⁹ Det framgår inte av propositionen om det är gärningsmannens uppfattning av brottsoffrets eventuella kopplingar till kriminella nätverk eller om det är brottsoffrets faktiska kopplingar till kriminella nätverk som ska vara avgörande för huruvida brottet är ägnat att framkalla en sådan konflikt som avses. Juridiska fakulteten vid Lunds universitet menar att det endast kan vara gärningsmannens uppfattning som är avgörande. Oavsett vilket så kommer det vid tillämpningen behöva framföras bevisning kring brottsoffrets eventuella kopplingar till kriminella nätverk. Precis som Juridiska fakulteten vid Lunds universitet invänder så förefaller det problematiskt ur en etisk synvinkel när fokus förflyttas från gärningsmannens skuld till brottsoffrets tidigare brottslighet. Vidare föranleder det frågor om bevissvårigheter, särskilt med tanke på vad som nämnts i kapitel 2.2 angående benägenheten i utsatta områden att samarbeta med rättsväsendet. Även Lunds tingsrätt vittnar i sitt remissvar om denna tystnadskultur.

---

³⁸ Ulf Berg, Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, kommentaren till 4 §, Karnov.

³⁹ Prop. 2022/23:53 s. 71.

Sverige är ett land där förhållandevis många innehar skjutvapen. I mars 2023 uppgick siffran till 689 150 vapeninnehavare med över 2 000 000 registrerade vapen.⁴⁰ Detta faktum gör att regeringens motivering framstår som något problematisk i den bemärkelsen att angrepp på en medlem i en grupp som har tillgång till skjutvapen anses vara ägnat att framkalla en sådan konflikt där skjutvapen används. Med bakgrund i detta, vilket uppmärksammades i remissvaren, är grannfejder en typ av konflikt som riskerar att omfattas av bestämmelsen. Återigen ställs inte några höga krav på rekvisiten *grupp* och *konflikt*. Detta innebär att två grannfamiljer som grälar över höjden på häcken som separerar deras tomter riskerar att omfattas av bestämmelsen, förutsatt endast en känd vapenlicens hos familj A och en misshandel gentemot dem begången av familj B.

Noterbart är att regeringen verkar ha medvetet tagit höjd för det faktum att bestämmelsen kommer att slå bredare än endast mot kriminella nätverk. De nämner i propositionen, efter att ha tagit del av remissinstansernas kritik, att man inte bör ställa krav på att konflikten ska utspela sig mellan kriminella nätverk. Detta menar regeringen hade lett till tillämpningssvårigheter.⁴¹ Det framstår som att man avsiktligt utformar bestämmelsen med viss vaghet för att undvika risken för att vissa kriminella nätverk ska falla utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Det förefaller problematiskt att en reglering med ett så tydligt syfte, att motverka kriminella nätverk, medvetet träffar betydligt bredare än så för att garantera att inga tillämpningssvårigheter ska komma i vägen för att kriminella nätverk ska träffas. Det finns goda skäl att ifrågasätta huruvida bestämmelsen är tillräckligt bestämd för att inte bryta mot obestämdhetsförbudet som nämndes i kapitel 2.3.

När man ska avgöra huruvida ett brott haft bakgrund i eller varit ägnat att framkalla en sådan konflikt som avses menar regeringen att man ska utgå ifrån vad man vet om det sammanhang i vilket brottet begåtts. Exempelvis kan man se till faktorer som gärningsmannens tidigare brottslighet, anknytning till kriminella nätverk samt tillgång till skjutvapen eller sprängämnen.

---

⁴⁰ Björling, Sanna & Luthander, Per, "Illegala vapen/del 2: Dålig kontroll av vapenhandel", Dagens Nyheter, 13/3 2023.

⁴¹ Prop. 2022/23:53 s. 71.

Precis som Hovrätten över Skåne och Blekinge invänder i sitt remissvar ger ordalydelsen till synes inte utrymme att underlåta att tillämpa straffskärpningsbestämmelsen för att man inte kan hitta några kopplingar till kriminella nätverk eller att gärningspersonen inte rimligtvis kan ha trott att brottsoffret hade några sådana kopplingar.

5.3 Alternativa lösningar

En lösning som förespråkas av fler än en remissinstans är att definiera vad som utgör ett kriminellt nätverk. Antingen kan man koppla det till den redan försvårade omständigheten i 29 kap. 2 § p. 6 eller så kan man göra det i en ny bestämmelse. Att knyta an till befintlig bestämmelse, och då alltså förtydliga vad som konstituerar att brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, har fördelen att systematiken i kapitlet förblir i stort sett oförändrat. Förslagsvis kan ordalydelsen ändras så att den faktiskt innehåller begreppet kriminellt nätverk, och i förarbetena alternativt i en separat bestämmelse förtydliga vad ett kriminellt nätverk är och vad det är som konstituerar ett medlemskap i ett sådant. Vill lagstiftaren lämna utrymme för rättstillämparen i den bedömningen kan lagstiftaren utforma bestämmelsen på så vis att man räknar upp en rad omständigheter som talar för att grupperingen uppfyller kraven för ett kriminellt nätverk. Ett exempel på en sådan omständighet kan vara just tillgång till skjutvapen eller sprängämnen.

Ovan nämnd lösning tar emellertid inte hänsyn till att regeringen vill betona allvaret i det samhällsproblem som det ökade skjutvapenvåldet innebär. Vid införande av en *synnerligen* försvårade omständighet så bör det göras i en separat bestämmelse. Bestämmelsen kan utformas på liknande sätt som nämnt ovan, där brott som begås av medlemmar i ett kriminellt nätverk ska tillskrivas ett högre straffvärde. Skulle man genomföra denna ändring behöver 29 kap. 2 § p. 6 justeras så att det inte finns en i praktiken likadan försvårade och *synnerligen* försvårade omständighet. Detta kan åstadkommas genom att den första delen av bestämmelsen tas bort, medan den andra delen av bestämmelsen som rör systematisk och särskilt planerad brottslighet förblir intakt.

Ett tredje förslag är att lagförslaget lämnas intakt, förutom att man ställer krav på att konflikten måste utspela sig mellan kriminella nätverk, eller åtminstone att ett kriminellt nätverk står på ena sidan. Regeringen menar att ett krav på att konflikten utspelar sig mellan kriminella nätverk riskerar att leda till tillämpningssvårigheter.⁴² Man kan förmoda att de tillämpningssvårigheter som åsyftas är bevissvårigheter för åklagaren, vilket med tanke på vad som tidigare nämnts om låg benägenhet att samarbeta med rättsväsendet får anses vara ett legitimt orosmoment.

Om man ser bortom lagförslaget och hur det potentiellt hade kunnat justerats så förefaller det rimligt att inrikta sig på de kriminella nätverkens inkomstkällor. Hovrätten över Skåne och Blekinges förslag om att införa allmänna regler i 29:e kapitlet för att komma åt utnyttjande av välfärdssystemen förefaller vara ett rimligt alternativ. Mot bakgrund av att forskning tyder på att våldsspiraler i form av skjutningar har en koppling både geografiskt och tidsmässigt till öppna drogmarknader i utsatta områden, finns det god anledning att se över juridiska lösningar för att komma åt narkotikaförsäljning. Samma forskning kan även användas av Polisen i preventivt syfte just gällande skjutvapenvåld.

Med tanke på att våldsutvecklingen som tidigare nämnt primärt drivs av lokala kriminella gäng från utsatta områden bör man givetvis parallellt med juridiska åtgärder genomföra sociala åtgärder i dessa områden. Att diskutera sådana ligger emellertid utanför ramarna för denna uppsats.

5.4 Överskrida straffskalorna

Mot bakgrund av att rättstillämparen redan givits möjlighet att döma utöver det högsta straffet i straffskalan vid återfallsförbrytelser och flerfaldig brottslighet, framstår det inte egendomligt att i det svenska rättssystemet bygga vidare på samma metod. De brott som propositionen syftar till att angripa får

---

⁴² Prop. 2022/23:53 s. 71.

med hänsyn till riskerna för brottsoffer och tredje man anses vara mycket allvarliga. Utvecklingskurvan för dessa brott är oroväckande, vilket framgår av kapitel 2.

Eftersom befintlig reglering ska kunna tillämpas parallellt med de nya bestämmelserna riskerar straffet i vissa fall att höjas rejält. Ta som exempel ett mord där straffvärdet är mildast möjligt, tio års fängelse. Vid parallell tillämpning av nuvarande 26 kap. 3 § och föreslagna 26 kap. 3a § har domstolen möjlighet att döma upp till 18 års fängelse, vilket är det högsta tidsbestämda straffet för brott i Sverige. Även om man är av åsikten att det i och för sig inte är oskäligt, så framstår det något problematiskt att förarbetena överhuvudtaget inte ger någon vägledning i hur avvägningen ska göras vid parallell tillämpning av bestämmelserna eller vid tillämpning av endast 26 kap. 3a §. Regeringen menar att det bör vara ovanligt med samtidig tillämpning av bestämmelserna.⁴³ Varför så skulle vara fallet är högst otydligt och tål att ifrågasättas. Det verkar knappast otroligt att personer som är involverade i konflikter där skjutvapen eller sprängämnen används också tidigare har dömts för brott.

---

⁴³ Prop. 2022/23:53 s. 77.

6 Slutsats

6.1 Frågeställning 1

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv, är konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna 26 kap. 3a § och 29 kap. 2a § BrB för den enskilde tillräckligt förutsebara?

Lagförslaget från regeringen slår, som ovan visat, betydligt bredare än endast mot kriminella nätverk. Regeringen förefaller vara likgiltiga inför detta faktum och godtar bestämmelsens breda tillämpningsområde med motiveringen att bestämmelsen annars skulle riskera att förlora sin effektivitet på grund av tillämpningssvårigheter. Förslaget är otydligt vad gäller exakt vilka personer som bestämmelsen kommer att tillämpas på, inte minst på grund av att både rekvisitet *grupp* och *konflikt* är så pass vagt definierade men även till följd av att *sprängämne* ges en sådan bred betydelse. Det är också otydligt vilken tidsram som kan anses skälig när det gäller konfliktens varaktighet. Vidare är det inte lätt att se hur en synnerligen försvårande omständighet kommer att påverka straffmätningen vid olika brott, särskilt när det ska tillämpas parallellt med andra straffskärpningsbestämmelser. Det lämnas i princip helt upp till rättstillämparen, vilket kan vara problematiskt både för den tilltalade och för domstolen. Mot bakgrund av detta instämmer jag med Advokatsamfundet att det inte är godtagbart att genomföra bestämmelsen ur legalitetssynpunkt på grund av bristande förutsebarhet.

6.2 Frågeställning 2

Hade man kunnat åstadkomma önskat resultat med andra medel?

Det mest tilltalande alternativet till förevarande förslag är att införa en definition av vad som konstituerar ett kriminellt nätverk. Även med en vag definition bör man kunna undvika att bråkande grannar och idrottssupportrar omfattas av en bestämmelse vars syfte är att angripa gängkriminella. Regeringen menar som tidigare nämnt att detta skulle leda till problem vid tillämpningen

i form av bevissvårigheter. Bevis kring en grupps eventuella tillgång till skjutvapen och sprängämnen kommer emellertid att behöva frambringas även med regeringens förslag. Den eventuella ökade bevissvårigheten som kommer med en definition av ett kriminellt nätverk måste anses vara en rimlig uppoffring för att bestämmelsen inte ska bryta mot obestämthetsförbudet. Min uppfattning är att önskat resultat hade gått att uppnå med andra medel.

6.3 Avslutande kommentarer

Sedan jag började skriva denna uppsats har riksdagen hunnit ta ett beslut där det avgjordes att bestämmelserna kommer att införas. Som troligen har framgått är jag inte övertygad om att det valda tillvägagångssättet är rätt väg framåt. Bestämmelserna har möjlighet att slå alldeles för brett, men min förhoppning är att rättstillämparen finner en rimlig nivå i det vida tolkningsutrymmet man givits.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Proposition 2022/23:53 Skärpta straff för brott i kriminella nätverk.

SOU 2021:68 Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (Gångbrottsutredningen).

Litteratur

Gerell, M., Sturup, J., Magnusson, M-M., Nilvall, K., Khoshnood, A. m.fl. (2021), "Open drug markets, vulnerable neighbourhoods and gun violence in two Swedish cities", *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, vol. 16, nr 3, s. 223–244.

Jareborg, Nils, "Rättsdogmatik som vetenskap", *SvJT* 2004 s. 1–10.

Nääv, Maria & Zamboni, Mauro, Juridisk metodlära, Jan Kleinemans avsnitt. Andra upplagan. Studentlitteratur AB, Lund, 2018.

Petter Asp, Magnus Ulväng & Nils Jareborg, Kriminalrättens grunder. Andra upplagan. Iustus förlag AB, Uppsala 2013.

Ratcliffe & Rengert (2008) "Near-repeat patterns in Philadelphia shootings", *Security Journal*, vol. 21, s. 58–76.

Sturup m.fl. (2018) "Near-repeat shootings in contemporary Sweden 2011–2015", *Security Journal*, vol. 31, nr 1, s. 73–92.

Sturup m.fl. (2019) "Increased gun violence among young males in Sweden: a descriptive national survey and international comparison", *European Journal on Criminal Policy and Research*, vol. 25 s. 365–378.

Övrigt material

Björling, Sanna & Luthander, Per, "Illegala vapen/del 2: Dålig kontroll av vapenhandel", Dagens Nyheter, 13/3 2023, <<https://www.dn.se/arkiv/inrikes/illegala-vapen-del-2-dalig-kontroll-av-vapenhandel/>> [hämtad 2023-05-19].

Brå 2015:24 Det dödliga våldet i Sverige 1990–2014, En beskrivning av utvecklingen med särskilt fokus på skjutvapenvåldet. <https://bra.se/download/18.31d7fffa1504bbffea086b7a/1449670735846/2015_24_Det%20d%C3%B6dliga%20v%C3%A5ldet.pdf> (besökt 2023-04-10).

Brå 2020:4 Dödligt våld i den kriminella miljön 2005–2017. <https://bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de5304ed97/1614334722173/2020_4_Dodligt_vald_i_den_kriminella_miljon.pdf> (besökt 2023-04-09).

Brå, Konstaterade fall av dödligt våld, en granskning av anmält dödligt våld 2022. <https://bra.se/download/18.6bb714d018722cf91a62572/1680099201251/Statistikrapport_D%C3%B6dligtv%C3%A5ld_2022.pdf> (besökt 2023-04-09).

Bäcklund m.fl. Brottsbalken (1962:700), kommentaren (version 21) till 29 kap. 2 §. (JUNO) (besökt 2023-05-19).

Polismyndigheten 2017. Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. Stockholm: Nationella Operativa Avdelningen.

Ulf Berg, Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor 4 §, Karnov (JUNO) (besökt 2023-05-18).

Remissyttranden

Hovrätten över Skåne och Blekinge, remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-30, Dnr

2021/235, tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).

Hovrätten över Västra Sverige, remissyttrande remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-29, Dnr 2021/0003–28, tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).

JO, remissyttrande remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-29, Dnr R 117–2021, tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-29, Dnr V 2021/2471, tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).

Lunds tingsrätt, remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-30, TLU 2021/10/7, tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).

Sveriges advokatsamfund, remissyttrande över utredningen Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68), 2021-11-29, R-2021/1563, tillgängligt på tillgängligt på <<https://www.regeringen.se/remisser/2021/08/remiss-av-sou-202168-skarpta-straft-for-brott-i-kriminella-natverk/>> (besökt 2023-04-19).